

I.

Народно житие¹⁾

Мѣа ш^хто^мврїа дї.

Житие ѿ жїзнь прѣпо^бвнаго ѿца нашего Іванна, пѣстыно-
жителѣ Рылскаго, ѿ о прѣнесенїи мѡщїе ѿго. "Гдѣе благословїи.

I. — Бы^о члѣвкѣ дѣховень, бл҃гѡвѣренъ и хр҃толюбивъ, боа сѣ
Бѣ ѿ страх^м саджа ѿмѣ, ѿ безъ слъзахъ николиже прѣвѣбѣа, нѣ
въспомїнаѣ²⁾ слѡво прѣрчѣское, ѿже рече^{но} бы^о оусты дѣвы:
Измїж на вѣсѣкѣ нѡщѣ ложѣ моѣ, ѿ слъзѣми моїми постѣла моѣ
омочѣ (Пс. 6, 7). И тако въ вѣрѣкѣ велицѣ сѣи, вѣстѣвъ ѿзыде
ѿз мїра. Бѣше во пастырѣ ѿ ничто^{же} ѿмѣ^а,³⁾ тѣкмо брата
ѣдино^{го} ѿ колѣ. И ѿгда помѣсли ѿзыти⁴⁾ въ пѣстына, поѣ колѣ
ѿ поидѣ. И невѣдѣшѣ никѡмѣ, ѿдѣшѣ же ѿмѣ пѣтемѣ ѿ мѣста
скоѣго, тогда врагѣ ненавїданъ добра⁵⁾, вѣложї⁶⁾ въ срѣци
братѣ ѿмѣ ѿ свѣдѣи люди, ѿ постигохѣ ѿго на поли, нарицаѣмѣ^м
Мрѣдица, ѿ по^а дѣбѡмѣ великїимѣ, ѿ начашѣ ѿго вращѣти ѿ
пѣтѣ бж҃їѣ дїаволїимѣ наѣченїемѣ. И ѿкоже ѿго начѣшѣ вращѣти,
сѣтворїи великѣ мѣтѣ бж҃їѣ къ нимѣ ѿ ѣдва ѿзпросїи ѿже нѡ-
шашѣ вѡль сконѣць, знаменїа радї мїра, ѿ сѣвѣ на памѣтѣ, да сѣ
свѣсть, что ѿ ѿзнѣсе сѣши ѿцѣ Іваннѣ ѿз мїра, ѿ вѡль ѿмѣ вѣзѣшѣ.
И привѣзѣ сѣши ѿцѣ вѡль по^а 7) дѣбѣ^м, нарицаѣмѣ^м великїи
дѣбѣ, сѣ своїма сѣтїма рѣкѣма. И ѿ того чѣса наре^{сѣ} сѣго ѿца
дѣбѣ, ѿ ѿще ѿ до дѣнѣшнѣго дѣнѣ знаѣти е^{сѣ} вѣжѣ ѿколо дѣба,
знаменїе⁸⁾ сѣго ѿца⁸⁾. И ѿвратїи лице своѣ сѣое ѿ ни^х ѿ поидѣ въ
пѣстына Рылскѣ, ѿ ѿбращѣ сѣ⁹⁾ къ нимѣ и не бл҃кнїи ѿхѣ, ни
проклѣ, ѿ да^{сѣ} имѣ знаменїе, рече: ѿзъ ѿзлѣзѣ¹⁰⁾ ѿ ва^{сѣ} смѣѣ сѣ
ѿ глѣмѣ.

1) За него срв. по-горе, стр. 4 сл. — Печата се по рѣкописѣ № 1/26
въ Рылскїи монастырѣ, XV в. Разночетенїя сѣ по Германскїи рѣкописѣ,
№ 47 въ Църковнїи музей при Богословскїи факултетѣ въ София, XV в. —
2) помне. — 3) не ѿмѣе. — 4) поїти. — 5) добрѣ. — 6) вѣлѣзе.
— 7) ѡ. — 8—8) — (липсѣ). — 9) ѡбратївѣсе. — 10) ѡхѡде.

II. — И поиде въ пѣстѣна Рылскѣа и иде на мѣсто, нарицаемое Голѣць, и бы^ѿ тѣ ѡ мѣць. И пакы братъ ѣмъ къзтъжи по братѣ и поиде искати его. И иде и ѡбрѣте его къ мѣстѣ томъ. И видѣвъ его стѣни¹⁾ ѡцъ²⁾ граждаща къ немъ, и прискрѣбень бы^ѿ и помѣи³⁾ сѣ къ Бѣ,³⁾ рече: "Оче ГИ, небныи въседръжителю, (вели)кое основаніе, неизписанное⁴⁾ бжѣство, снѣ бжѣи и единачадши Іу^ѿ Хѣ, къплѣтѣкыи сѣ на^ѿ раи, за ны ѡбразъ на^{мѣ} даль еси, еще же стѣшителю и дше, приходѣ ѡ оца⁵⁾ въ на^ѿ, стѣшителю вагы, прѣно бжѣди съ множъ въсега и слѣзь мои^х не прѣзри⁶⁾ на въсеко времѣ молаща ти сѣ; ГИ Іу^ѿ Хѣ, црѣю небныи и земни, аще и недостѣишь есмь сего глѣти, нжѣ надѣѣ сѣ твоѣи велицѣи мѣти, рече бо ни еси: Ищете, и ѡбращете; просите, и да^ѿ сѣ вамъ⁷⁾; тлъцѣте, и ѡвръзѣт сѣ вамъ (Мат. 7, 7). Сѣхъ же словеса надѣѣ сѣ, и дрѣзнѣлъ есмь глѣти. И иного не имамъ стѣшителѣ и събесѣдника, ни ѡца, ни матере, ты⁸⁾ бо мѣ еси прѣмѣ, ты⁸⁾ же ми еси трѣрецъ, ты⁸⁾ же оутѣшитѣ⁸⁾, ты⁸⁾ застѣпникъ мѣи, ты⁸⁾ же ми настаѣникъ,⁹⁾ ты⁸⁾ же вѣра мѣа, ты⁸⁾ крѣпость мѣа, ты⁸⁾ же и знѣиіе мѣе, ты¹⁰⁾ же склаѣеніе¹⁰⁾ мѣе, ты⁸⁾ же питѣтель мѣи, ты⁸⁾ помѣщникъ мѣи, ты⁸⁾ въсеко твориши видимаа и невидимаа, глѣенаа и неглѣенаа, ты⁸⁾ ѡцъ мѣи, тѣе, ГИ, молаъ азъ грѣшнѣи, и не имѣѣ помѣщника никогѣже, нжѣ тѣкмо на тебе единого Бѣ къзыраа и ѡ тѣбѣ сѣ хвалаа и ѡ тебе¹¹⁾ сѣ стѣшаа. И азъ единый есмь въ сѣи пѣстѣни, и не имѣѣ ничтоже съ собож, тѣкмо жѣзлъ единый. Тѣга прѣидѣ гласѣ съ нѣсе и рѣе ѣмъ: Роуи сѣ, свѣтѣло мѣе въ пѣстѣи сѣи горѣ сиѣжанѣнѣи; рауи сѣ, деннице мѣа свѣтлаа; рауи сѣ, сѣнце мѣе свѣтлое въ пѣстѣни Рылстѣи; рауи сѣ, пѣстѣни жителю, въ пакти сѣи аргѣ; въстѣни и възми жѣзлъ свѣи и иди къ мѣсто, ѡготоване тѣбѣ по^ѿ плаинѣи имыи вртѣпѣ.¹²⁾

III. — И иде и ѡбрѣте пѣщерѣ и кънидѣ, идеже сѣнце не призѣраше, ни кътрѣ къаше, нжѣ тѣкмо аргѣ единый приходѣаше къ немъ, ношааше ѣмъ мѣнѣ ѡ Бѣ ѡбразѣ^{мѣ} шипковѣмъ. И тоу прѣбѣвааше мѣа Бѣ днѣ и нѣщѣ, не почиѣа, и бѣзъ слѣзь не прѣбѣи-

1) пѣстѣнѣи. — 2) + (т. е. прибавено) Іѡаннѣ. — 3-3) — (липсѣа). — 4) неизписанѣное. — 5) + и дыше. — 6) + въсегда. — 7) Ищете и пр. е поставено на второ мѣсто, просите и пр. — на първо мѣсто. — 8-8) ты еси създа^ѣ, ты же и прѣеть мѣе, и ты еси оутѣшитѣль. — 9) водитѣль. — 10-10) — (липсѣа). — 11) с тобою. — 12) по^ѿ плаинѣи, нарицаемѣю Вртѣпѣ именемъ.

важъ николѣже, мола Бѣ. И прихѣждааше врагъ прѣклетникъ и бесѣдовааше словеса ѿггѣлаа къ нѣмъ, хотѣа ѣго извѣсти ѿ мѣста стго, и не смѣ¹⁾ ѣмоу что сѣтворити. Бѣше бо братанецъ²⁾ стго ѿца съ нѣмъ. И идѣ врагъ прѣклетникъ злыи къ братѣ стго ѿца и навѣди ѣго, рѣкъ ѣмъ: Изъ брата твоѣго обрѣто^х и дѣтѣ твоѣ въ пѣстѣни съ нѣмъ, идѣже сѣкнѣце не сѣѣтъ, ни вѣтръ вѣтъ, тѣкмо ѣдинъ свѣрѣе, (и) твоѣ чѣдо извѣдено хѣщѣ^т бити свѣрѣи.³⁾ Слышакъ же братъ стго словеса сѣа вражѣа, разгнѣвакъ сѣа и поидѣ съ гнѣвѣмъ да ѣго изведѣ^т изъ пѣстѣнѣа дѣволскы^м наѣченѣмъ. И некъдѣшѣ ѣмъ камо поити, и рѣ^чѣ ѣмъ дѣволъ прѣклетныи⁴⁾: Изъ тѣ повѣдѣ⁵⁾ на мѣсто, гдѣ живѣтъ твои братъ, и чѣдо твоѣ досѣлѣ извѣдено ѣ свѣрѣи.⁶⁾ Слышакъ слово то братъ стго, и прискрѣвѣнъ бы^т за чѣдо своѣ, и рѣ^чѣ дѣволъ⁷⁾: Дрѣже, ведѣ ма на мѣсто⁸⁾ тѣ, да ти сѣтворѣ^ж,⁸⁾ ѣже хѣщѣши. И поидѣ дѣволъ прѣк^т нѣмъ и идѣстѣ на мѣсто, идѣже бѣ^т стѣни ѿца пѣстѣнныи Іваннъ. И видѣкъ ѣго стѣи ѿца, и помѣи Бѣ, глѣа: Бѣже⁹⁾ вѣсѣдрѣжитѣлю, непобѣдимѣа сѣао, посѣбѣ¹⁰⁾ въ вѣдѣ^т и въ радостѣ^к,¹⁰⁾ чѣволюбивѣи пѣстѣрю, мѣрдѣи ѿчѣ, ненаѣкѣшим сѣа наѣжда, прѣсѣци^м помѣщѣ¹¹⁾ помѣщичѣ, смѣщичѣ сѣа посѣбѣничѣ, въ вѣдѣ^т оутѣшитѣлю, оутѣши ма, Гѣ, и помѣши ма, и извѣаки ма ѿ врага сѣго похѣлааго, и бѣды обрѣжѣщѣа ма ѿимѣи ѿ мѣне, и сѣтвори съ множмѣтѣ, и сѣи ма съ вѣсѣми ѿгѣжѣшими тѣѣ. Еи, Гѣ, не обѣаки мѣне врагѣ сѣмъ къ радѣ. Сѣце ѣмъ мѣшѣ сѣа, прѣидѣ братъ ѣмъ дѣволѣимъ наѣченѣ^м и вѣзвѣсѣдова къ нѣмъ словеса дѣволѣ^к,¹²⁾ хотѣа стго прѣклетити и извѣсти ѿ пѣти вѣжѣа и ѿ лика ѿггѣлаа ѿлѣжити. Разсмѣ^к же¹³⁾ стѣи ѿца Іваннъ, ѣако нежѣтъ бесѣди¹⁴⁾ брата ѣго, нежѣ бесѣди сѣтъ врага прѣклетника, не хотѣща добра, нежѣ зла, и вѣзрѣвѣ на нѣо и рѣ^ч: Гѣ Ісѣ^с Хѣ, не ѿвръзи мѣне ѿ лица твоѣго и не ѿстѣпѣи ѿ мѣне въ вѣкмѣа печали моѣа, нежѣ извѣаки ма ѿ врага моѣго, ѣакоже извѣаки Данѣила изъ ѣстѣ лѣвокъ и обѣкажѣ ѿ ѿгнѣ, Ананѣжѣ и Азарѣа и Мисаѣла ѿ пѣщи ѿгнѣни, сѣи ма, Гѣ, ѿ ненавѣстника сѣго, прѣйтѣ¹⁵⁾ мао сѣ^т житѣе прѣходное, и наставѣи¹⁶⁾ ма къ твоѣмѣ дѣтѣишѣе, ѣакоже наставилѣ еси Ісѣ^с, бѣжѣщаго по морю ѣако по сѣхѣ, а крагы ѣго покрѣи мѣре; и

1) не вѣзможѣ. — 2) братѣ. — 3) и твоѣ дѣтѣ хѣщѣ^т неѣсти свѣрѣи. — 4) прѣклетникъ. — 5) изъ да тѣ вѣдѣ. — 6) свѣрѣи. 7) — . — 8) да ти дамъ. — 9) + великѣи. — 10—10) посѣбѣвѣи въ вѣдѣ^т и въ радѣ^т. — 11) — . — 12) бѣсовъска. — 13) прѣразсмѣ^к же. — 14) нежѣ^т бесѣди. — 15) + ми. — 16) направѣи.

ниѣ, ГИ, помѣни мѧ и низложи вѣстащаго на мѧ пакостника, и посрами борщаго сѧ врага моѣго съ мноѡж, ꙗко ты, ГИ, знаѣши члвчское сѣтство; бѣди ми помощникъ и ѡбщи приставники, ꙗже хотѧть на мѧ прѣйти, ꙗже твои^х заповѣди не вѣдѧть, сътвори ихъ ѡдѣ прѣчестники и чрвѣемь, и вѣведи его¹⁾ въ вѣчныи огнь и въ мѡжж кромѣшинаж, ꙗже²⁾ чркъ не ѡсѣпаеть и огнь не ѡгасаетъ, а рѣсѣ своѣмъ, ГИ, дажь крѣпость и бдѣнїе и помѡщ, по твоимъ стѣзамъ ходити и тѣбѣ сѡзжити къ вѣкы кѣкшѣ, аминь. Чюв же³⁾ дїаволь,⁴⁾ еже рече стѣи ѡцъ Іуаннъ — аминь, ѡжаснѧ сѧ и вѣждѧ въ мѣсто своѣ, а братъ имъ ѡста.⁵⁾ И развѣжъ братъ имъ сѧж стѣго ѡца и не смѣ бесѣдовати имъ ничѣже: ѡста бо едїнъ, а врагъ его вѣждѧ,⁶⁾ ꙗже его⁷⁾ ѡчаше злымъ бесѣдамъ, хотѧ его смѣсти⁸⁾ ѡ пѣти бжїа. И приближи сѧ братъ имъ молѧ молбо^х великож и сѡзвѣми велицѣми да имъ пѣсти дѣтица.⁹⁾ И ѡпѣсти дѣтица стѣи, и понде съ ѡцѣмъ своимъ.¹⁰⁾ Бѣше бо дѣовно дѣтѧ тѣ; вѣдѣше бо пѣстынны житѣль ѡцъ Іуаннъ, ꙗко дѣтѧ дѣовно еѣ, помѣни сѧ ГИ и рече: ГИ, да не негѣвнѣт дѣа праведнаго, и не напишѣ его¹¹⁾ съ грѣшники. И слыша Бѣ мѡтвж стѣго и прѣпѣбнаго ѡца Іуанна, и тѡмъ часѣ повелѣ змѣи, и ѡидѣ дѣтица¹²⁾ идѡща пѣтемъ съ ѡцѣмъ его. И възврати сѧ ѡцъ его¹³⁾ и повѣда¹⁴⁾ стѣмъ ѡцѣ¹⁵⁾ Іуаннъ. И слыша стѣи ѡцъ ѡ дѣтици и прослави Бѧ и рече: ГИ, прѣими дѣшж праведничж, да почиѣтъ съ Авраамомъ и Исакѡмъ и Іаковѡмъ. И тѡмъ часѣ и зыде дѣа изъ дѣтица.¹⁶⁾ И въземъ ѡцъ его и несе имъ. И повелѣ стѣи ѡцъ Іуаннъ нести ѡтрочѧ на мѣсто, имене^{мъ} Оскѣноко. И негрѣбе ѡцъ его и ѡнде. Стѣи же ѡцъ Іуаннъ ходѣше на мѣсто того¹⁷⁾ дѣа тоѡ ради праведничж.¹⁸⁾ И сътвори сѣбѣ мѣсто тоѡ покѡище, а змѣж тжѡ помрамори, да сѧ вѣсетъ сѧла мѡтвж стѣго ѡца Іуанна. И приходѡще людїе възема^{тѧ}¹⁹⁾ ѡ немъ на крачѣж²⁰⁾ вѣсѣмъ. И сътвори въ пещерѣ тои стѣи ѡцъ Іуаннъ не и зходѧ ꙗкѡта и ѡ мѣцѣ.

IV. — И излѣзе вѣнь и ѡбрѣте камень,²¹⁾ высѡта имъ мѣ съжнїи, а шїрина имъ ꙗко шїтъ великъ. И възлѣзе на камень тѣи,

1) ихъ. — 2) и дѣже. 3) слыша^х же. — 4) + и вѣси сѣщїи^{мъ} съ нимъ. — 5) + едїнъ. — 6) ѡвѣгнѣ. — 7) — . — 8) ѡвратити. — 9) чедо съ ѡцѣ си. — 10) Цѣлото изреченїе липсва. — 11) ѡтроче. — 12) ѡтроче. — 13) дѣтица. — 14) сказа. — 15) + дѣовномъ. — 16) и тѡмъ часѣ оуспѣ дѣтѣ. — 17) мѣсто тѣ. — 18) праведныи. — 19) и зимаютъ. — 20) на исецѣленїе. — 21) + великъ.

И стоа на нѣмъ ѣ лѣтѣ и дѣ мѣа, днѣ и нощѣ не почиаа, бѣа прѣсы своа и колѣнкѣ прѣкланѣа и слѣзы тѣча, постѣмъ и бдѣнїемъ ѡбѣваа тѣло своѣ, мрѣзѣмъ и вѣреж, трѣпа знѣи и грѣ съ нѣѣ, постѣмъ и бдѣнїемъ¹⁾ днѣж и нощїю, и подвигы и трѣды ѣго ѡггѣль гнѣ възношааше на нѣо пѣ Бѣ. И ѡвѣдѣвъ Бѣ трѣпѣнїе ѣго, и ѡггѣль гнѣ прихѣжааше къ нѣмъ принѣса ѣмъ мѣннж. И ѡвѣдѣ врагъ прѣвы, ѣако прїата бѣ мѣтка ѣго прѣ Бѣмъ, и разгнѣва са и поатъ ѣнѣхъ мнѣсѣхъ съ собож и сътвори²⁾ съборѣ³⁾ и прїидѣшж на мѣсто,⁴⁾ и дѣже стоаше на камени стѣ ѡцѣ 'Іуаннѣ, мола Бѣ. И прїидѣшж напрасно съ страхомъ велиемъ, мнѣще ѡстрашити ѣго, хѣтаще да вѣжнѣ ѡ мѣста⁵⁾ стѣго, и не могаашж ѣмъ что сътворити, бѣше во ѡггѣль гнѣ хрѣна и крѣпла ѣго. И нача дѣаволь⁶⁾ вѣжати,⁷⁾ а стѣан ѡцѣ 'Іуаннѣ бѣ стоа на камени, мола са Бѣ⁸⁾ днѣа и нощїж не прѣстаа слѣзы тѣча. И прихѣдаще враснѣ низрѣваахж⁹⁾ ѡ камени тѣго. Бѣсота¹⁰⁾ во бѣ камени тѣго¹⁰⁾ мѣ съжнїи. "Онѣ же не хѣтѣше ѡбѣти ѣнѣмъ пѣтѣмъ,¹¹⁾ ѣма¹²⁾ во пѣтшѣце¹²⁾ мѣло на мѣсто тѣ стѣѣ. Нж ѡвогѣ¹³⁾ смѣтаахж¹⁴⁾, тѣмъ жѣ пѣтшѣцѣмъ¹⁵⁾ възлазѣше. "Е¹⁶⁾ во камени тѣ вѣсокъ и стрѣмень, ждѣ же¹⁶⁾ смѣтааха и мѣчаахж стѣго. "Онѣ же съ радостїж прїемаѣше вѣсе тѣѣ. И до днѣшнѣгѣ днѣ знаати ѣ стопы ногѣ ѣго по камени и крѣвь ѣго. И ѡмилѣв са, възрѣвъ на нѣо и рѣче: Бжѣ вѣседрѣжителю, не ѡстѣпѣ ѡ мѣне, нж бждѣ ми помѣщникѣ на врагы сѣа, сѣи ма и помозѣ ми мѣло прѣхождѣнїа сѣго прѣѣти, и не помѣнѣи мѣнѣхъ грѣхъ ѣже сътвори¹⁷⁾хъ, ѣли слѣкѣмъ, ѣли дѣла¹⁸⁾мъ, ѣли помышлѣнїемъ, ѣли по колаи, ѣли по нѣволи, ѣако Бѣ мѣрдѣ, помозѣ ми, да не рѣче¹⁸⁾ безѣконныи — гдѣ ѣ Бѣ ѣго; тѣмъ же, Гнѣ, потѣщѣ са ѣзбѣвити ма ѡ врага сѣго, ѣако да прослѣвит са ѣма твоѣ въ вѣкы. И ѣгда рѣче стѣѣ ѡцѣ 'Іуаннѣ ѣми¹⁸⁾, въ тѣ(и часѣ) ѡдари ѡггѣль въ клѣпало камени, и ѡконѣцъ позвѣнкѣ на грѣбѣмъ стѣго ѡца, и потрѣсе са¹⁷⁾ пѣстынѣ и потрѣпетѣ ѣако и ѣзеро, и позвѣнкѣшж гѣры ѣако и камѣбанѣ. И чѣѣвъ дѣаволь ѣми¹⁸⁾ и клѣпало и ѡконѣцъ, и ѡдари въ мѣсто ѡготѣваннѣ ѣмъ, и дѣже ѣнѣ скѣта, нж тѣма прѣно.¹⁸⁾ И тѣмъ часѣ

1) + ѡудрѣчае тѣло своѣ и трѣпѣнїемъ. — 2) сътворише. — 3) пѣкѣ. — 4) + тѣ — 5) + тѣго. — 6) начеше вѣси. — 7) + ѡ мѣста тѣго. — 8) + вѣе лицѣ своѣ ѡ камени. — 9) и смѣтаахж. — 10—10) — . — 11) + и възѣти на камени. — 12) пѣтшѣце. — 13) и дѣже ѣго. — 14) + вѣсоке. — 15) пѣтшѣце^м. — 16) и дѣже. — 17) + вѣса. — 18) вѣсѣга.

принде ѿггль съ нѣѣ ѿ Гѣ, гла: Мѣжан сѣ ѿ крѣпн сѣ, възлюбленниче мой, ѿзъ есмь прѣо¹⁾ с тобож, не ѡжасан сѣ, нжъ раѣи сѣ, сънаслѣдниче прѣрка моѣго прѣтѣча ѿ крѣстителѣ, ѿбо ѿ тѣи бы²⁾ възпитѣнь къ пѣстѣни, ѿ ты³⁾ пѣстѣна възлюбн, тѣи бо роди сѣ ѿ не плѣви, ѿ ты⁴⁾ ѿ плода; раѣи сѣ, зеннице моѣ прѣсвѣтлаа, къ пѣстѣи сѣи горѣ, раѣи сѣ, сѣнце моѣ прѣсвѣтлоѣ, въ пѣстѣни Рѣлетѣи, раѣите сѣ ѿ кѣи гѣры, прѣемше свѣтѣлника въ пѣстѣни, каселите сѣ въ(сѣ рѣ)ди²⁾ земни, припа⁵⁾жце къ моце⁶⁾ пѣстѣножѣтелѣ 'Іванна, раѣ же сѣ³⁾ ѿ ты⁴⁾ пѣстѣне, прѣемши свѣтѣлника своѣго ѿ свѣсѣдника моѣго, къ пакти раѣень ѿгглов⁷⁾, земнаго ѿггла ѿ небѣснаго чѣвка.

V. — Тѣгда принде 'Іваннъ Бѣословъ къ нѣмѣ ѿ ѡбѣмъ ѣго ѿко мѣи мѣнца своѣго ѿ ѡблѣза ѿ ѿ ре⁸⁾ ѣмѣ: Раѣи сѣ, възлюбленниче гѣнъ, ѡготова бо ти сѣ вѣнець слѣвѣ, слѣва бо твоѣ просвѣтѣ сѣ⁴⁾; възстѣни ѿ възми жѣзль своѣи ѿ ѿди къ мѣсто прѣжѣнѣ,⁵⁾ ѿдеже еси прѣмль ѿнѣчьскы⁶⁾ ѿвѣра³⁾, ѿ ѡстави тѣ жѣзль своѣи, да бѣдетъ мѣрѣ въ знаменѣе, ѿ тѣбѣ къ памѣ⁷⁾, ре⁸⁾но бо ти е⁹⁾ ѿ Гѣ. ѿ възстѣвъ пѣстѣножѣтель ѿцѣ 'Іваннъ ѿ ѿде на мѣсто, ѿдеже прѣвѣе прѣмль ѿнѣчь(ств)о,⁸⁾ по⁹⁾ плѣнинж, ѿмѣ ѿи Рѣвнъ, къ мѣстѣ, зѣкомоѣ⁹⁾ Стрѣно. ѿ ѿидѣ ѿтѣдѣ, ѿ никто¹⁰⁾ же ѿго видѣ,¹⁰⁾ когда принде ѿ когда ѿтиде; ѿ жѣзль своѣи мѣрѣ ѡстави знаменѣе, ѿ сѣвѣ на памѣ⁷⁾, повелѣнѣемъ гѣнѣмъ. ѿ възстѣвъ¹¹⁾ ѡтиде къ Пѣригъ¹¹⁾ ѿ ѡбрѣте мѣсто каменно бѣизъ рѣки, ѿменемъ Стрѣма, ѿ тѣ сѣтворѣ сѣвѣ покѣнѣе. ѿ ѿтѣдѣ ѿде въ плѣнинж Битѣшж, ѿ тѣ сѣтворѣ сѣвѣ покѣнѣе. ѿ, принде къ нѣмѣ ѿггль гѣнъ ѿ ре⁸⁾ ѣмѣ: Раѣи сѣ, слѣжителю гѣнъ ѿ свѣсѣдниче ѿгглов⁷⁾, сѣтвори¹²⁾ повелѣноѣ тѣбѣ¹²⁾: възстѣни ѿсѣдѣ ѿ ѿди на мѣсто своѣ, ѡготованѣе тѣбѣ въ пѣстѣни Рѣлетѣи. ѿ, повелѣнѣемъ ѿгглов⁷⁾, възстѣвъ ѿ ѿде на мѣсто, ѿдеже си бѣ ѡготокала грѣбъ своѣма рѣкама сѣыма въ пѣстѣни Рѣлетѣи.

VI. — Бѣше бо тѣгда Пѣтръ цѣрь къ Стѣци градѣ, ѿ прочѣ сѣ слово ѿ сѣтѣ¹³⁾. ѿ сѣмъ чѣ¹³⁾ ѿ Пѣтръ цѣрь ѿ ѿзвѣра ѡ

1) — . — 2) въсѣи рѣдин. — 3) велѣтѣ. — 4) + къ пѣстинный сѣи. — 5) прѣвое. — 6) мнишѣскыи. — 7) Предадено другояче: сѣыи же тоу ѡстави жѣзль своѣи на знаменѣе мѣрѣ, ѿ сѣе на памѣть. — 8) Другояче: ѿдѣже се бѣ пострѣгль. — 9) нарицаемоѣ. — 10) не видѣ. — 11) Драгояче: повелѣнѣемъ гѣнѣмъ възстѣвъ ѡтиде въ Пѣригъ. — 12—12) — . — 13) ѿ слышѣвъ.

мъжїи хытрѣхъ ловца и повелѣ имъ ити въ Рыла¹⁾ ловъ ловити, запоржчивъ имъ, гла: Да сѧ не възвратите къ мнѣ, донелїже²⁾ не дерѣшите мѣсто стго ѿца, да и ѡзъ шѣ', поклонѧ сѧ емъ. И поидошъ мъжїе ꙗко³⁾ повелѣ имъ црѣ ловъ ловити, и ишехъ мѣсто стго и не дерѣтаахъ ѿго.³⁾ И проводишъ мно҃го д'ни⁴⁾ въ пѣстѣни тои, ни стго мѣсто дерѣтоша, ни лова слокиша. И прискрѣвни бѣша, и не можаахъ възвратити сѧ къ црю, не бѣхъ бо ни единомъ работи сътвориши, иже имъ бѣ повелѣлъ црѣ. Бѣхъ бо и не ꙗдше⁴⁾ мно҃гын д'ни, и нарекошъ имъ стго и помолїшъ, рече: "Ѣще стын, преповѣжь сѧ на⁵⁾ да не погѣбнемъ ѿ црѣ. И смилѡхъ сѧ емъ, вѣдѣше бо стын ѿць съвѣта⁵⁾ и помышленїа црѣа. Бѣ тѣмъ часѣ дерѣтошъ сткзицѣ⁶⁾ малѣ⁷⁾ и прославишъ Бѧ, и идошъ по стѣзи тои и ѿдерѣтошъ ѿго. И видѣ ихъ стын ѿць и въпроси ихъ, гла: Чѣда, о цюмъ⁸⁾ есте прїишли? "Еда до сѣли вы⁹⁾ не ꙗдше есте⁹⁾? Видѣше бо ихъ ꙗко е днїи имъжть не ꙗдше. Стын же иэповѣдашъ имоу въсѣ истинѣ. Бѣше бо къ томъ часѣ принесе емъ ѡгъль съ нѣсе пицѣ, ѿбразѡмъ шипковѣмъ, и, вѣимъ повелѣнїемъ, сътвори сѧ просфорѣ, и постаѣ имъ маннѣ стын ꙗсти. Бѣше бо едины въ нхъ¹⁰⁾ велеѡдець¹⁰⁾; видѣвъ просфорїцѣ малѣ и помысли къ срѣци своѣмъ, рече: Шо шѣ намъ зде¹¹⁾ бити о ти¹¹⁾ мъжемъ къ просфорїци сѣи единомъ? И проразмѣвъ помышленїе¹¹⁾ ѿго стын ѿць Іѡаннъ и въздѣхнѣвъ къ БѢ, рече¹²⁾ къ срѣци своѣ¹²⁾: Гїи, ꙗкоже еси насытилъ пѣтїми хлѣбѣмъ пѣтѣ тѣсѣща нарѡда, сътвори и зде¹³⁾ знаменїе своѣ и вѣвї имъ трапезѣ сїѣ. И ꙗдошъ късѣи и насытишѣ, и бѣта половинѣ просфоры. И бѣ боленъ едины ѿ нхъ, и ѡбїе¹³⁾ ꙗдши, издѣлаѣ, ꙗкоже рече¹⁴⁾ въ кни҃гахъ: хлѣбъ ѡгъльскын ꙗде члвкѣ (Пс. 77, 25). То҃га ти¹⁴⁾ мъжїе ꙗдошъ и прославишъ Бѧ и възвратишѣ съ радостїѣ къ црѣ¹⁴⁾ и сказаши въсѣ, иже видѣши о стго. И чювъ Пѣтръ црѣ и прослави Бѧ.

VII. — И поѡ съ собѡж мно҃ство люѣи и вѡмъ своѡ и поиде да вїтѣ стго ѿца, и доиде до рѣкы, именовъ Рыла. И глашъ емъ: Се¹⁵⁾ знаменїе стго ѿца и¹⁵⁾ то҃го мѣста, идеже сѣа рѣка иэ-

1) Рыла. — 2) додеже. — 3) и. — 4) нѣ и не ꙗдше. — 5) и смилї се ст'мъ, ꙗкоже глахъ ѿ свѣте. — 6) стѣжицѣ. — 7) — . — 8) поч'то. — 9) еда есте ѡлч'нїи? — 10) велеѡдѣ. — 11) мысль. — 12) и въздѣхнѣ къ срѣци к'въ БѢ и рече: — 13) — . — 14) къ црѣ. — 15) — .

ходитъ. 'И поиде въз рѣкѣ и доиде до камене, именовъ Стогъ.¹⁾ 'И не могѹхъ прѣйти, вѣ во ѹзско и стрѣмно. 'И поидошѣ къ планинѣ, именовъ Книшѣка, и повѣдашѣ ѣмѣ горѣ и камень, и дѣже живѣше стѣи ѿць. 'И възхотѣ²⁾ црѣ пойти, и не може прѣстѣнеж, нжѣ ѡбѣ посла два отрока и рече ѣмѣ²⁾: Ше'ше рѣцѣте стѣмѣ ѿць: ѿче пришель есмь да видимъ чѣноу ти лице, ѡче ти ѣсть възможно. 'И ѿвѣща ѣма стѣи ѿць, глѣ: 'Идѣта и рѣцѣта ѣмѣ: Црѣю, стѣи и славыи, ѿ Бѣ възвѣ възмѣна, а не ѿ чѣккѣ; ѡче хѣщѣши да ма ви'ши³⁾ и да тѣ вижѣж, постави ты тѣн'тѣ на възвѣ, а ѡзѣ да сѣтворѣ дѣмь, да ты видиши⁴⁾ дѣмь, а ѡзѣ да виждѣ⁵⁾ тѣнтѣж, тако на⁶⁾ е повелѣно видѣти сѣ. 'И сѣтвори стѣи ѿць дѣмь ѣко и ставѣль до небѣ.⁶⁾ 'И видѣ Пѣтрѣ црѣ знаменѣ стѣго ѡца, а стѣи ѿць погѣда на тѣн'тѣ, и прослѣкнѣта Бѣ и поклонѣта сѣ дрѣ къ дрѣгѣ. Тогда Пѣтрѣ црѣ, насыпавъ чѣшѣ злѣта и прѣстѣ къ нѣмѣ, рече: Прѣими сѣ⁷⁾ ѿ моѣго црѣва, да ти вѣдѣ⁷⁾ дрѣмленѣ,⁸⁾ ѣмѣже⁸⁾ хѣщѣши.⁹⁾ 'И възвѣ стѣи ѿць 'Иваннѣ чѣшѣ, а злѣто кѣзвратѣ, рече отрокомѣ посланыѣ ѿ црѣ: 'Идѣ'та и рѣцѣ'та црѣи¹⁰⁾: Еѣце глѣте бра¹⁰⁾ тѣкои: Бра¹⁰⁾те мои, не ѿ хѣвѣж ѣдѣнѣ¹⁰⁾ прѣвѣкаѣ¹⁰⁾ чѣккѣ, нжѣ и ѡ глѣкѣ вѣжѣи, ѣкоже е писано кѣ еѣлѣи (Мат. 4, 4). М'нѣ, бра¹⁰⁾те мои, ни кѣм¹¹⁾ рѣжитѣ и никоже кѣпла кѣповѣти; да кѣзми сѣ злѣто, понеже тѣ¹¹⁾ е мноуо трѣбѣ,¹²⁾ а чѣшѣ дрѣжа¹²⁾ на памѣ тѣвѣ и на знаменѣ мѣрѣ. 'И ѿпрѣстѣ злѣто, а чѣшѣ дрѣжа, и рече къ отрокома тѣма: Рѣцѣ'та къ црѣю: Скоро сѣ вѣдѣгни ѿ мѣ'ста тѣго, понеже дѣпно е, да не погѣвнѣши и вѣсѣ сѣщѣи сѣ тѣбож. Слѣшавъ же црѣ слѣко стѣго ѿца, кѣ томѣ чѣсѣкѣ подвѣгнѣж сѣ и ѿидѣ. 'И ѿтолѣ сѣ прозва мѣ'сто то Цѣрѣкѣ врѣ и до днѣ.

VIII. — 'И прѣидѣ 'Иваннѣ Бѣослѣвѣ и рече стѣмѣ ѿць 'Иваннѣ, глѣ: Послѣнкѣ есмь ѿ Бѣ кѣзвѣстѣти тѣвѣ рѣдѣстѣ: рѣѣи сѣ, кѣзлѣбленнѣче мои и слѣжитѣлю гѣнѣ, готова ти¹³⁾ сѣ кѣнѣцѣ. 'И томѣ чѣсѣкѣ прилетѣ пчѣла вѣла и кѣактѣ ѣмѣ вѣ сѣта. И ѿ тѣго чѣ' начѣте лѣтѣти дѣхѣ¹⁴⁾ по ѣѣрѣ¹⁴⁾ ѣко и ѿрѣль и ѣко гѣлѣжѣ

1) Стогъ. — 2—2) Другояче, забъркано: кѣсхотѣ стѣи ѿць ити и не може прѣстѣнею и посла Пѣтрѣ црѣ дво отрока и рече ѣмѣ: — 3) видишѣ. — 4) зриши на. — 5) на вѣ. да виждѣ. — 6) Другояче: и постави црѣ тѣн'тѣ, а стѣи ѿць сѣтворѣ дѣмь, и изыдѣ дѣмь ѣко и ставѣль до небѣ. — 7) сѣ ты. — 8—8) крѣмѣ. — 9—9) — . — 10) црѣ. — 11) — . — 12) на потрѣбѣ. — 13) оѣготовѣ. — 14) възвѣдѣхѣ.

зла(топръ)сын¹⁾ по гора^м. 'И видѣвъ то (бѣ)словъ, и ѿиде, а прѣповнны ѿць 'Іваннь пѣстынныи житель почи къ мѣстѣ свое^м, зготѣканое ѣмъ ѿ Гѣ, мѣа ѡгвста въ нѣ днѣ.

IX. — 'И лежа тѣло стго не вѣдаше никѣмъже, тѣчѣж ѡгль гнѣ слѣжаше ѣмъ. 'И многыимъ днѣмъ минѣвшѣ^м, послѣ пакы црѣ Пѣтръ да звѣсть ѡ стѣмъ ѿци. 'И начаша пакы ѡскати ѣгѣ, и и не ѡврѣтоша и²⁾ възвратишж^ѣ къ црѣю и рѣкошж ѣмъ: Не ѡврѣтох^м ѣгѣ.²⁾ 'И съжалив си црѣ велми, и прослави Бѣ и р^че: Въ истинѣ не би^х достѣннѣ видѣти стго. 'И минѣвшѣ многоу врѣмени, послѣ пакы црѣ лѣкца къ мѣсто то^е стѣ^е³⁾ да мѣ лѣвжтъ. 'И не ѡврѣташе са тѣ дѣша члвча въ пѣстыни тои, (тѣк)мо звѣри ѣднѣ, и ти^и при(хож)ахж къ грѣбъ стго и ѡцѣкакваахж ѿ недѣгъ свои^х: ѡже вѣ^ѣ слѣпъ, прозѣраше, и хрѣми ѡцѣкакваахж, приходѣше въ грѣбъ стго. Лѣвжщѣмъ же лѣвъ, ѡврѣтоша слѣп ѣдинѣ и понѣша по слѣдъ ѣмъ⁴⁾ до мѣста стго. 'И видѣша м^ного звѣри, и не ѿходѣхж⁵⁾ ѿ него,⁶⁾ мѣти хотѣше полѣчѣти ѿ стго.⁶⁾ Ѣврадѣваша⁷⁾ лѣвци да ѡлѣж^т лѣвъ. Тѣгда видѣше звѣриѣ ти^и лице члвчѣе и поплашиша. 'И звонѣць позвѣнкѣ и клѣало покляпа, и ѡжѣ^ѣ велѣкъ прѣмаша лѣвци, ѡко бѣжати мѣсахж. 'И звѣрѣша кандѣло горяще и прѣидѣшж и видѣша тѣло стго и прославишж Бѣ. 'И ѡстакиша лѣвъ и възвратишж^ѣ къ црѣви⁸⁾ и възвѣстишж⁹⁾ ѣмъ ѿ стѣмъ, ѡже видѣша. Чѣю(къ)¹⁰⁾ црѣ и порѣдова са ѡ стѣмъ, и¹¹⁾ ѡбѣѣ ѡви са ѣмъ къ сиѣ ѡгль гнѣ, да възыше^т тѣло стго ѿца, вѣ^ѣ бо р^ченно тѣла то^е стѣмъ лежати къ Срѣци градѣ.

X. — Ѣвранишж же са лѣдѣе да ѡдѣж^т донѣсти¹²⁾ тѣло стго ѿца. 'Идѣшж же и не възмогѣша двѣгнѣти тѣло стго, и ѡскрѣвишж^ѣ скрѣвиж велѣкож, начаша мѣити Бѣ. Тѣгда прѣидѣ стѣмъ глѣ, глѣ съ нѣѣ: Възлюбленниче мой, повелѣное тебѣ скрѣшити. 'И ѡбѣѣ¹³⁾ двѣгнѣ са тѣло стго. 'И начаша¹⁴⁾ лѣдѣе ти^и¹⁴⁾ звѣти глѣсѣ^м велѣкѣ^м: Гнѣ помѣши. 'И поидѣша,¹⁵⁾ ѡможе хотѣша, и тѣло стѣе ѡдѣше¹⁵⁾ по повелѣнѣю вѣжѣю. 'И дондѣ тѣло стго въ Срѣдѣчѣ-

1) златопръси. — 2-2) — . — 3) въ мѣсто то стѣе. — 4) + и ѡдѣхъ. — 5) не ѿходѣщихъ. — 6-6) — . — 7) + звѣло. — 8) црѣ. — 9) сказаше. — 10) слышѣтъ. — 11) + лежѣше ѣмъ. — 12) принѣсѣтъ. — 13) тогѣ. — 14-14) — . — 15-15) ѣгда хотѣше тѣло ѡдѣше.

скын гр^а. И сътворишж ѣмъ ковчегъ и съзидашж ѣмъ хра^м,¹⁾ и тѣ положишж тѣло ст^{ое} прѣп^{об}наго ѡца 'Іуанна п^ест^ынож^ител^а Рылск^{го},¹⁾ и къ немъ приходаше недж^жни пріемла^т иц^кленіа.

Сїцекаа сжть чюдеса славнаго прѣп^{об}наго ѡца 'Іуанна п^ест^ынож^ител^а за прѣданнжж ѣмъ бл^гтъ ѡ Г^а нашего 'Іу^с Х^а. Бжди же на^м помощникъ послѣдшаши^м и чьташи^м и пишаши^м²⁾ и м^лтъ бвр^ксти и оставленіе грѣх^{ом}ъ наши^м въ дн^и сждныи, бл^гт^иж и ч^лколюб^имъ Г^а нашего 'Іу^с Х^а, ѣм^ж пова^етъ слава, ч^ксть и покла^нн^іе, ѡц^с и с^нс и ст^мс д^хс и н^нк^ъ и р^рно и въ в^ккы в^кк^м, аминь.

¹⁻¹⁾ цр^кк^в, и ѣще леж^итъ къ ковчезе. — ²⁾ + в^сд^н помощникъ и м^лтъ и оставленіе грѣх^{ом}ъ наши^м бл^ггодѣт^ію.